

זהירות, שיר! / יוסי אלפי – פורסם בעיתון הארץ 28.6.13

קשה להאמין לידיעה הזו, פה בארץ חמדת אבות, בה השירה הייתה חלק בלתי נפרד ממלחמתנו הצודקת, הפכה להיות מכשלה ופגיעה "בתדמיתו של הלוחם".
אכן שנוי מוחלט בגישה הצבאית הישראלית למושג תרבות, שנוי מוחלט וקשה יותר בתדמית הנח"ל הלוחם. "ספרי שירה על מדפים" היה המוטו השירי שליווה את חיילי המדינה. תרבות מעל לכל. הישרדות, מאבק, קרבות מרים, אבל מיד אחרי, או יחד עם, באו השירים. חיים גורי היה בצנחנים וזה לא הזיק לתדמית הלוחם שבו, משוררים היו חלק מהמערכת הצבאית והיו לוחמים. יונתן גפן, מהצנחנים, יעקב רוטבליט, לוחם, ורבים רבים אחרים. כיהודי המכיר את קורותיו היהודיים, קשה לי להאמין שזו המציאות. הרי אחד מגדולי השירה העברית הלא הוא שמואל הנגיד, שהיה משורר ומציבא ומשנה למלך ספרד. האם שירתו של שמואל הנגיד פגעה בתדמיתו כמציבא ולוחם? העובדות מספרות אחרת. הוא היה לוחם ומשורר, גם אם לחם למען מדינה לא יהודית.

לא ניתן לעכל את פרשני התדמיות בארץ הזאת: "התדמית של הלוחם" "התדמית של היהודי" וכל שאר תדמיות. מרוב "תדמיות" איבדנו דמות וצלם.
איפה הימים בהם דוד-דוד אלעזר, אחד מגדולי מצביאי המדינה, היה בא אלינו חברי להקת השריון ואומר לנו "אתם לוחמי התרבות של המדינה, אי אפשר להלחם בלי תרבות, בלעדיכם החיילים לא יבינו למען מה הם נלחמים". היינו שרים, קוראים שירה, מארחים משוררים וסופרים בפני חיילים, כאנשי מעלה. באים אל היחידות הלוחמות בחזיתות הקרבות ומביאים פיוט לצד הקטל וההרג.
אביגדור קהלני, גיבור ישראל, שלחם בעמק הבכא, במלחמת יום הכיפורת לפני ארבעים שנה, כתב וכותב שירה. (לאחרונה פרסם ספרי שירה) האם תדמיתו כלוחם נפגעה. האם פגע בתדמית הלוחמים של האחרים?
אחת הסיבות לגאוותי ולישראליותי הוא האוקסימורון הזה "פיוט בשדה הקרב". פעם, בימי משה שרת, היה נהוג לפתוח ישיבות ממשלה בקריאת שיר, האם זה הפריע לתדמיתו הלוחמת של בן גוריון?

בימים המרים של הפיגוע במלון פארק בנתניה. גייסו את הגדוד של המג"ד, סא"ל חיים קוזניץ. לא הכרתי את האיש. הוא פנה אלי וביקש את ספר השירים שלי "בראיה לאחור" בו מופיע השיר "חלום ציוני של דג". הוא כתב לי שהוא יוצא עם גדוד למבצע באזור שכם ומבקש לקרוא את השיר בפקודת היום שלו כמג"ד. שאלתי אותו בתמיהה: "לקרוא שיר לחיילים היוצאים למבצע?!". הוא ענה: "אני חייב להזכיר לגדוד שלי שהם ישראלים ובני תרבות ומעל לכל לעורר בהם את רגש החמלה. אחרי הכל ככה אני חונכתי והשיר הזה הוא מוטו שיכול לעזור לי להסביר את דעתי בפקודת היום שלי לקראת המבצע" תוך ניגוב, דמעה שלחתי לו ארגז עם ספרים ואמרתי "חלק לחיילים, אם יש סיבה לניצחון הישראלי והיהודי היא הדבקות בשירה ובתרבות"

היום הנח"ל זורם ללא חלוקי נחל בצידיו וללא חרוזי זמן וללא רוח המאפשרת לחייל לקרוא את שיריו בתחנה צבאית.
הרי השיר בא מתוך הכאב ובא לרפד את הפצע המדמם. השיר בא לומר שיש חיים אחרי הקרב, יש חיים אחרי המלחמה, יש חיים, אחרי השנאה. אלוהים ישמור אותנו מעולם אומלל ללא שיר.

ביום בו ישתקו המשוררים/ יוסי אלפי

ביום בו ישתקו המשוררים,

גלי הים יקפאו בחופי תל-אביב.

העם ימשיך לדהר במסלול הנגדי

ואי שם ביהודה, שומרון וקבל נכרה בפנת הארץ

יפל אזון אחרון

והנבואה תבוא לעתון

ואזרח באזרח

אח באח

יחיו בצל היום האחרון.